

Wytyczne dla prac dyplomowych (magisterskich i licencjackich) realizowanych w Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Uwagi wstępne

Wykonanie prac dyplomowych (magisterskiej i licencjackiej) obejmuje przeprowadzenie uzgodnionego z promotorem projektu badania według ściśle określonej metodyki oraz przygotowanie pracy zgodnie z zasadami akceptowanymi w Collegium Medicum. Kierując się proporcją czasu trwania studiów i wagi dyplomów, praca licencjacka stanowić powinna 50-60% „jakościowej i ilościowej” wartości pracy magisterskiej. Wprawdzie o wartości pracy decyduje głównie jej jakość, lecz w omawianej kwestii można przyjąć, że praca licencjacka powinna stanowić ok. 40-70 stron maszynopisu, a praca magisterska ok. 50-100 stron maszynopisu. Ponadto, przygotowanie pracy magisterskiej wymaga do rozwiązania postawionego problemu większej samodzielności, wykorzystania metod badawczych właściwych dla danej dyscypliny, a także szerszego doboru literatury i jej krytycznej analizy. O ostatecznej wersji redakcyjnej, **zgodnej z Wytycznymi**, decyduje promotor, który powinien mieć na uwadze wartość prac świadczącą o poziomie Instytutu, Wydziału i Uczelni.

W zakresie prac magisterskich rekomendowane są prace oryginalne (badawcze). Praca magisterska powinna zatem zawierać **próbę oryginalnego własnego wkładu** do opracowania analizowanej problematyki i nie powinna być poszerzaniem tematu pracy licencjackiej (uwaga-autoplagiat!). W przypadku prac magisterskich również dopuszczalne są obszerne, dobrze skomponowane prace pogładowe.

Prace licencjackie na kierunkach: fizjoterapii, zdrowia publicznego, ratownictwa medycznego, dietetyki, kosmologii, wychowania fizycznego, **powinny być pracami badawczymi** (oryginalnymi). Dopuszczalna jest również praca pogładowa jako licencjacka praca dyplomowa. Studium przypadku, zgodnie z kierunkowymi Standardami, jest dopuszczalne tylko dla prac licencjackich z pielęgniarstwa i położnictwa.

Układ pracy

- Strona tytułowa (wg schematu)
- Strona zawierająca ew. podziękowania, motto.....
- Spis treści, zawierający numery kolejnych rozdziałów i podrozdziałów oraz numery pierwszych stron rozdziałów i podrozdziałów
- Wykaz skrótów używanych w pracy

1. Wstęp [pierwszy rozdział pracy] stanowi przegląd aktualnego piśmiennictwa dotyczącego analizowanego tematu. Aktualne piśmiennictwo powinny stanowić prace pochodzące z renomowanych czasopism medycznych, najlepiej z ostatnich 5 lat, dobierane w sposób celowany i przemyślany. Pozycje podręcznikowe powinny mieć znaczenie marginalne. Podsumowanie dotychczasowej wiedzy na dany temat stanowi przejście do **tzw. przesłanki pracy**, czyli wstępnego uzasadnienia celu pracy. Czytelnik powinien mieć poczucie spójności ciągłości badań obecnych i wcześniejszych. Zaleca się, aby **wstęp** był opracowany na 15-20 stronach maszynopisu. W uzasadnionych przypadkach, jeżeli wynika to ze specyfiki pracy jego zawartość może być różna od zalecanej.

2. Cel pracy [drugi rozdział pracy] należy podać w jednym lub kilku zdaniach. W celu powinny być zawarte zamierzenia, intencje lub główna idea projektu (pracy badawczej). Trzeba

jednoznacznie rozróżniać cel projektu (pracy) od problemów badawczych i pytań badawczych. Celu pracy nie należy mylić z pytaniami badawczymi!!!.

[John W. Creswell *Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane.* Wyd. UJ, Kraków 2013]

3. Materiał i metodyka stanowi bardzo ważną część pracy. Prawidłowo skonstruowana metodyka świadczy o jakości pracy i umiejętności panowania nad warsztatem badawczym służącym realizacji założonego celu pracy. Należy opisać wszystkie procedury, które uwidocznia wiarygodność zastosowanych metod badawczych i stworzą możliwość powtórzenia badania i uzyskania podobnych wyników.

3a. W pierwszej części tego rozdziału należy przedstawić krótką **charakterystykę grupy badanej**. W pracach z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu, obejmuje ona opis uczestników z **grupy badanej, porównawczej i kontrolnej** w przypadku ludzi (np. liczebność grupy, dane demograficzne, wiek, płeć, badane parametry), materiał może obejmować również linie komórkowe, szczepy bakteryjne, zwierzęta laboratoryjne. W części **Materiał i metody** należy zamieścić (w zależności od specyfiki pracy): jaki rodzaj badania wykonano (kontrolowane randomizowane badanie interwencyjne, badanie kohortowe, badanie kliniczno-kontrolne, obserwacje kazuistyczne, czyli opis przypadków (case study) itp.), jaki schemat randomizacji stosowano, jakie były kryteria włączenia i wyłączenia, jaki czynnik był badany (procedura medyczna, lek, zabieg, interwencja medyczna itp.), okres gromadzenia obserwacji.

3b. Problemy i pytania badawcze, ewentualnie hipotezy.

3c. Zmienne i wskaźniki; punkty końcowe badania.

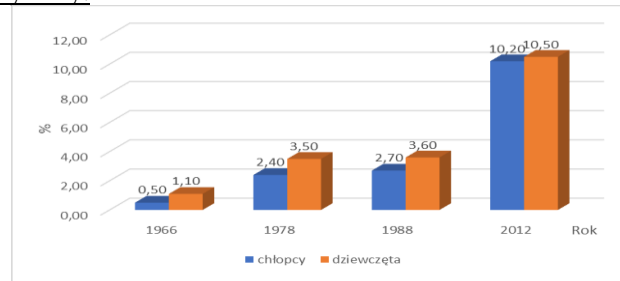
3d. Metody, techniki i narzędzia badawcze. Metodą często stosowaną w pracach magisterskich i licencjackich jest sondaż diagnostyczny, techniką – ankietowanie, a narzędziem – kwestionariusz ankiety. Metodyka, poza specyficznymi narzędziami metodycznymi odpowiednio dobranymi dla danego tematu, powinna zawierać opis metod statystycznych.

3e. Opis metod analizy statystycznej i uzasadnienie ich wyboru do opracowania wyników badań. [Watała C., Różalski M., Boncler M., Kaźmierczak P. *Badania i publikacje w naukach biomedycznych t.1, 2* Wyd. Alfa-Medica Press, Bielsko-Biała 2011]

4. Wyniki badań - rozdział ten zawiera przebieg badania, analizę jego poszczególnych etapów oraz wyniki zbiorcze. Prezentacja wyników badań powinna przebiegać zgodnie z porządkiem zapisanym w rozdziale Materiał i metodyka, charakteryzującym przebieg badań. Wyniki badań powinny być opracowane statystycznie, z zastosowaniem metod statystycznych opisanych w rozdziale **Materiał i metodyka**.

Tytuły tabel należy zamieszczać nad tabelami, a tytuły rycin, fotografii i wykresów poniżej.

Przykłady:

Ryc. 1. Odsetek dzieci i młodzieży w wieku 7-18 lat z otyłością brzuszną

Tab. 1. Uczniowie palący i niepalący

Klasa	Liczebność klasy					
	Dziewczeta n	%	Chłopcy n	%	Razem n	%
Ia Ib	22	51,16	24	45,28	46	47,92
II a II b	21	48,84	29	54,72	50	52,08
Razem	43	100	53	100	96	100

Wszystkie zamieszczone w pracy tabele i ryciny powinny być cytowane w tekście, np. (Ryc. 1). Wyniki badań podane w tabelach i na wykresach należy krótko opisać i zinterpretować opisowo podkreślając najważniejsze problemy.

Należy unikać doboru liczebności grupy równej 100 osób ($n \neq 100$).

5. Dyskusja czyli omówienie. W tej części pracy należy przedyskutować własne wyniki oraz porównać z wynikami podanymi w piśmiennictwie, omówić ich oryginalność oraz znaczenie dla danego tematu. Również w pracach kazuistycznych konfrontacja własnych spostrzeżeń z obserwacjami innych autorów jest bardzo istotna dla wartości opracowania. Dobrze przeprowadzone omówienie własnych wyników w świetle piśmiennictwa jest należywym przejściem do sformułowania podsumowania i wniosków pracy.

6. Wnioski nie są podsumowaniem pracy!!! ani też nie mogą być podsumowaniem wyników podawanych liczbowo. **Jest to nieścisłość metodyczna w pisaniu prac.** Wnioski (2-5) powinny stanowić myśl, która wynika z przeprowadzonego badania i zawiera pewien stopień uogólnienia.

7. Piśmiennictwo powinno być zbierane zgodnie z *systemem Vancouver*, rekomendowanym dla czasopism i prac medycznych. Najpoważniejsze czasopisma medyczne, polskie i zagraniczne, stosują zasady Vancouver i dlatego rekomenduję ten sposób do stosowania w pracach magisterskich i licencjackich. Należy uwzględnić skróty międzynarodowe czasopism. Układ piśmiennictwa może być zgodny z kolejnością cytowania lub z kolejnością alfabetyczną wg pierwszej litery nazwiska pierwszego autora pracy (wg załączonego wzoru). W spisie piśmiennictwa należy umieszczać tylko te pozycje, które są cytowane w pracy. Cytowanie poszczególnych pozycji piśmiennictwa polega na podaniu odnośników, czyli kolejnych oznaczeń pozycji w kwadratowym nawiasie w odpowiednim miejscu w tekście np. [3, 5]. W pracach z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu, a więc także z dyscyplin nauk medycznych i nauk o zdrowiu realizowanych w Collegium Medicum nie stosujemy przypisów.

W doborze i zapisie piśmiennictwa obowiązują zasady Vancouver, jako zasady preferowane w piśmiennictwie medycznym

Należy uwzględnić: nazwisko, pierwsze litery imion, tytuł pracy, skrót tytułu czasopisma (wg Index Medicus), rok, tom i strony początkową i końcową.

W spisie piśmiennictwa dopuszczalne jest zamieszczanie stron internetowych, z podaniem daty dostępu, z których korzystał Autor pracy.

Dla przykładu wzór spisu piśmiennictwa (w zapisie ważne są szczegóły – skrót średniki, dwukropki, kropki, przecinki).

- Monografia:

(Nazwisko i pierwsza litera imienia , Nazwisko pierwsza litera imienia. Tytuł . Wydawnictwo . miejsce wydania i rok .)

Maramorosch K, Shope RE. Invertebrate Immunity. Academic Press. New York, San Francisco, London 1976.

- Rozdział w monografii:

(Nazwisko i pierwsza litera imienia . Tytuł rozdziału . **W:** Tytuł monografii . **Red.** nazwisko i imię . Wydawnictwo . miejsce wydania i rok ; strony od - do .)

Bron JD. Early events in the infection of the arthropod gut by pathogenic insect viruses. In: Invertebrate Immunity. Ed. Maramorosch K, Shope RE. Academic Press. New York, San Francisco, London 1976; 80-111.

Orkiszewska A. Badania u chorych chirurgicznych. W: Chirurgia dla pielęgniarek. Red. Rowiński W, Dziaka A. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1999; 48-72.

- Artykuł w czasopiśmie:

(Nazwisko i pierwsza litera imienia , Nazwisko i pierwsza litera imienia • Tytuł artykułu • Nazwa czasopisma i rok ; tom : strony od - do .)

Parkin D, Clayton P. Leczenie chorych na ostre zapalenie trzustki. Br J Cancer 2005; 54: 15-34.

Vant RM, Vrijland WW, Lange JF, Hop WC, Jeekel J, Bonjer HJ. Mesh repair of incisional hernia: comparison of laparoscopic and open repair. Eur J Surg 2002; 168: 684-689.

- Strony internetowe:

(Adres strony www – Data ściągnięcia)

http://www.ujk.edu.pl/studiamedyczne/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=69&Itemid=86 - 2018.12.18

Przytoczenie dosłowne tekstu powinno dotyczyć tylko definicji, norm statystycznych albo istotnych myśli cytowanego autora. Przytoczenie dosłowne z innego artykułu należy ująć w cudzysłów, a następnie podać odnośnik piśmiennictwa, a w przypadku książki należy podać również numery stron. Podobne informacje pochodzące z paru prac należy zredagować swoimi słowami i odpowiednio je zacytować. Dosłowne przywłaszczanie fragmentów prac, artykułów, bez odpowiedniego cytowania stanowi niedopuszczalną kradzież intelektualną czyli plagiat i jest działaniem wbrew Ustawie o prawie autorskim. Art. 115:

1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania

Za „profilaktykę plagiatu” odpowiedzialny jest autor pracy – student.

8. Streszczenie pracy - streszczenie pracy powinno zawierać nie więcej niż 300 słów i przedstawiać w skrócie układ pracy: 1.wstęp - 2-4 zdania, 2. cel pracy, 3. materiał i metodyka, 4. wyniki, 5. wnioski.

W pracach magisterskich i licencjackich wymagane jest również streszczenie i tytuł pracy w języku angielskim.

Pozycje zalecane do metodologii badań naukowych, które wykorzystano do opracowania Wytocznych:

1. Watała C, Różalski M, Boncler M, Kaźmierczak P. **Badania i publikacje w naukach biomedycznych t.1, 2** Wyd. Alfa-Medica Press, Bielsko-Biała 2011.
2. Creswell JW. **Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane.** Wyd. UJ, Kraków 2013.

Autor:

Prof. dr hab. n. med. Stanisław Głuszek